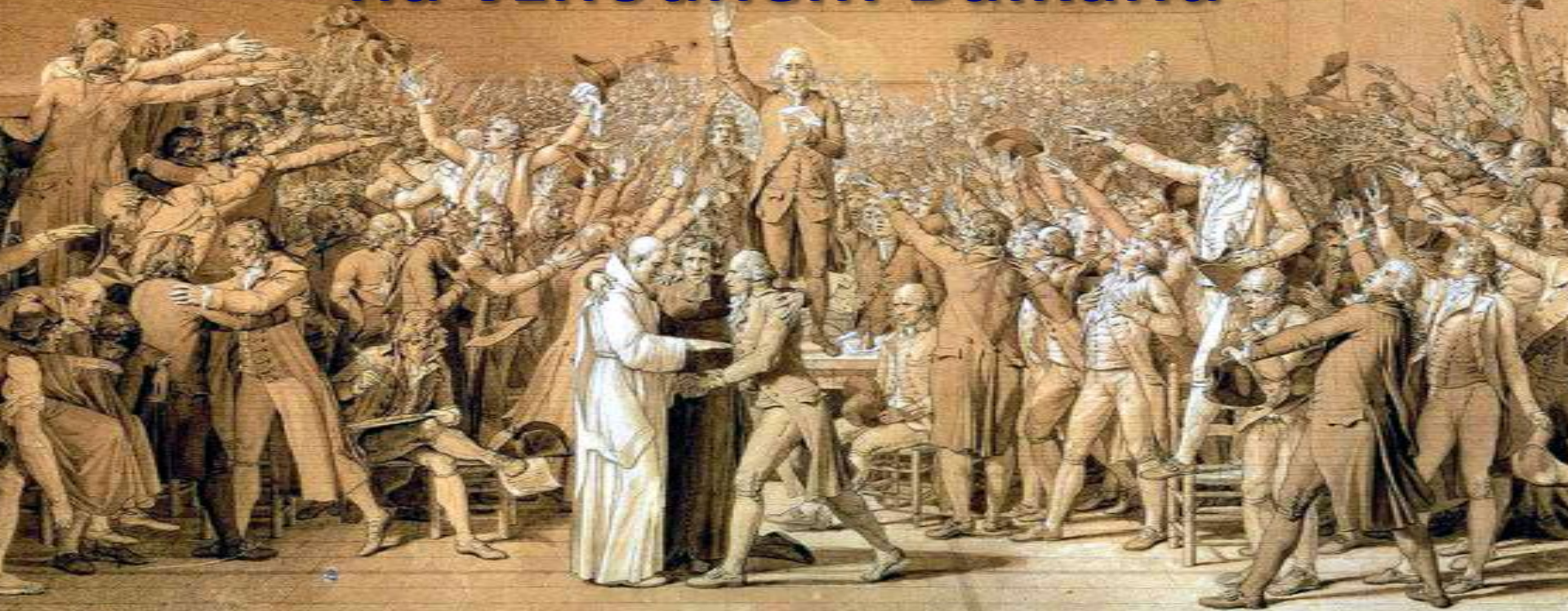

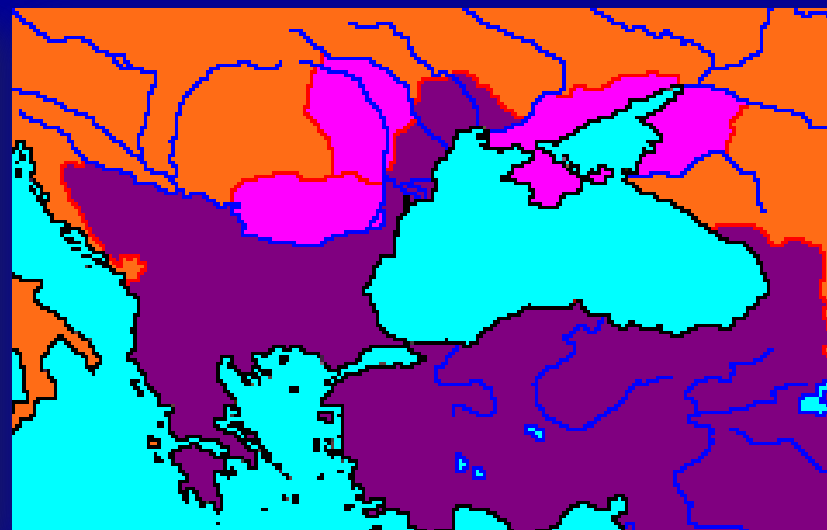
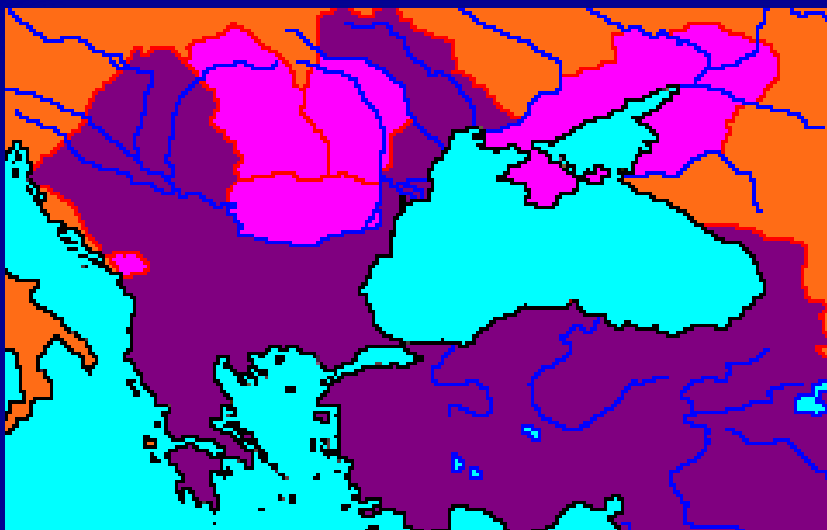
Odmevi francoske revolucije na vzhodnem Balkanu

Krčenje osmanske države

sredi 17. stoletja

sredi 18. stoletja

Prijatelj moj, večkrat smo ti povedali, da je Osmansko cesarstvo muslimanska država. Nihče izmed nas ni pozoren na te njihove značke. Trgovce iz prijateljskih držav imamo za goste. Na glavah nosijo pokrivala, ki so si jih izbrali, in nanje pripenjajo, kar jim je všeč. In če bi si na glavo dali košare grozdja, se visoke porte ne tiče, zakaj so to storili.

Rašid Efendi, reis ül-Küttab ("zunanji minister") Osmanskega cesarstva

Razvoj odnosov med osmanskim cesarstvom in Francijo

1795

neuspešna
pogajanja o
zavezniški
pogodbi

1797

fr. zasedba
Jonskih
otokov

1798

fr. ekspedicija
v Egipt, vojna
napoved OC
Franciji

1802

konec vojne
med OC in
Francijo

1806/7

vzpostavitev
zavezništva

Prodor zahodnoevropske miselnosti med muslimanske elite

- vojaško sodelovanje
- diplomacija
- francoska propaganda

Vi, ki verjamete v enost boga, skupnost Muslimanov, vedite, da so Francozi uporni neverniki in zlobneži. Ne verjamejo niti v enost gospoda nebes in zemlje niti v poslanstvo priprošnjika na sodni dan, ampak so opustili vero in zanikajo oni svet in njegove kazni. Ne verjamejo v dan vstajenja, in si domišljajo, da nas uniči samo pretek časa, da ni drugega kot maternica, ki nas rodi, in zemlja, ki nas požre, da poleg tega ni ne vstajenja ne poslednje sodbe, ne obračuna ne povračila, ne vprašanja in ne odgovora. Zato so oplenili svoje cerkve in napadli duhovnike ter menihe. Trdijo, da so knjige prerokov popolna zmota in da koran, tora in evangeliji niso drugega kot laži in prazno govorjenje; da tisti, ki so trdili, da so preroki, tako kot Mojzes, Jezus, Mohamed in drugi, niso bili resnični in da na svet ni nikoli prišel noben apostol ali prerok, ampak so nevednim ljudem lagali.

Širjenje razsvetljenstva na vzhodnem Balkanu (primer grško govoreče skupnosti)

- trgovski stiki z zahodom
- študij v zahodni Evropi (predvsem Italija, Francija)
- grška diaspora v Italiji, srednji Evropi in drugod
- potovanja filhelenskih zahodnjakov na Balkan

Chasseurs d'Orient

Bataljon formiran 1802 iz ostankov grško-koptske legije.

Do 1806 v Franciji, nato v Dubrovniku in po 1807 na Jonskem otočju.

*Pazite: varujte vero svojih
prednikov in ... bodite neomajno
pokorni civilnim oblastem
(Dhidhaskalia Patriki, 1798)*

**Razlogi za sovražno stališče ortodoksne cerkve
do revolucionarne ideologije**

- nasprotovanje idejam, ki prihajajo s katoliškega zahoda Evrope
- nasprotovanje sekularizmu
- integriranost v osmansko državo

Vlaška in Moldavija

EN BIENNH, TPITH, TH 31. Δεκεμβριῆ 1790.

Τῷ Φιλαναγνώσῃ.

Ἰδὲ ἢ πρόπολλῦ ἐπιθυμηθεῖσα, ἔ υπο-
 σχεθεῖσα εἰς τὴν ἀπλὴν διαλέκτον
 ἔφημερίς, ὡς ἓνα νέον φυτὸν, ὅπῃ ὀλίγον
 κατ' ὀλίγον αὐξάνει εὐανθεῖ, ἔ τέ-
 λως εὐκχεσθόντας προξενεῖ μύρια καλά.
 ἔ μ' ὄλον ὅπῃ αὐτὴ ἢ ἔφημερίς με ἓνα
 τέτοιον φυτὸν κατὰ τὴν ἐπωφελεῖ ἔκ-
 τασιν ἔ ἔκβασιντὴς ἀμοδιῶς δύναται,
 ἔ πρέπει νὰ παρομοιαθῇ, με ὄλον
 τῦτο διαφέρει πάλιν ἀπὸ αὐτοῦ πολὺ
 κατὰ τὴν καλλιέργειάν τῃς, ὡσάν ὅπῃ
 ἓνα τέτοιον φυτὸν φυσικῶς τετέσι καὶ
 χωρὶς κόπον ἀνθρώπων φθάνει εἰς τὴν
 ρηθεῖσαν ἀκμὴν, ἀλλὰ πολὺ ἄλλως
 εχει τὸ νῦν ἐπιχείρημα τῆς ἔφημερί-
 δος, ὡσάν ὅπῃ αὐτὴ ὄχι μόνον ἔργα
 χερῶν ἀπαιτεῖ, ἀλλὰ ἔ δαπάνην ἢ

τὴν μικρὰν ἢ μεγάλον πόνον, ἔ ἔκτασιν
 τῷ αὐτῷ νοῶς, ὄντας αὐτὴ, κατὰ τὸν
 εἰς τὴν εἰδησιν ὀρισμὸν τῆς μῖα συλλο-
 γῇ ἔ ἐκβολὴ διαφόρων πηγῶν.
 Αἰ βέβαιοι, ὅτι θέλωμεν ἐργασθεῖ ὡς
 φιλόπονοι. Διὰ δὲ τὸ δεύτερον με ὄ-
 λον ὅπῃ ἢ συνδρομῇ τῶν φιλαναγνώσων
 τόσον μικρὰ ἔσα, ὅπῃ μόλις το χωρ-
 τίον δύναται νὰ πληρωθῇ. Με ὄλον
 τῦτο ἡμεῖς δὲν ἐφοβήθημεν τὸ νὰ προ-
 χωρέσωμεν εἰς τὸ ἐπωφελεῖς ἐπιχεί-
 ρημά μας, ἐλπίζοντες ὅπῃ ὀλίγον κατ'
 ὀλίγον συγγενεσόμενοι οἱ φιλαναγνώ-
 σαι με τὴν παρῶσαν ἔφημερίδα νὰ ἢ-
 θελον συνδρομῇ διὰ τὴν τελειάν τῃς
 ἀκμὴν, ὡσάν ὅπῃ οἱ συντρέχοντες δι-
 δοντες τιμὴν τὴν διωρισμένην εἰς τὸ καισ-
 σαροβασιλικὸν Ὀμωρεσχοφ Πεσαμτ

Ephemeris

(slov. Dnevnik)

Dunaj, 31. december 1790

Rigas
Velestinlis

imenovan

Feraios

(1757-1798)

Napoleon – “osvoboditelj”

- potovanje Rigasa Velesinlisa
- poziv Adamantiosa Koraisa
- poziv bojarjev
- stiki s srbskimi vstajniki

Je bila prva srbska vstaja posledica dogodkov, ki jih je sprožila francoska revolucija?

- 1803 – ponudba Petra I. Petrovića Njegoša Napoleonu
- 1804 – izbruh prve srbske vstaje
- 1809 – pismo Karađorđa Napoleonu

